

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СВІТОВОГО ДОСВІДУ ЕКОЛОГІЧНОГО ОПОДАТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Стан навколишнього середовища на сьогодні знаходиться в дуже поганому стані, тож не важливо розвинута це країна, чи та, що тільки розвивається, екологічні проблеми не минають нікого.

Розглядаючи світовий досвід, можна зробити висновки, що застосовуються різноманітні механізми стимулювання заощадливого використання природних ресурсів та зниження наслідків нищівного впливу суб'єктів господарювання на навколишнє середовище. Серед них важливе місце займає система екологічного оподаткування, котра в тій чи іншій формі присутня у всіх країнах [1].

У нашій країні система екологічного оподаткування знаходиться в поганому стані та потребує негайного реформування, тож пропонуємо звернути увагу на зарубіжний досвід.

Вартим уваги є податок на відходи електричного та електронного устаткування. Зараз він запроваджений лише у Швеції, Чехії, Франції, Бельгії, Словаччині, Литві, Австрії. Цей податок вже включений в ціну товарів, котрі поділяються на групи: велика побутова техніка, середня техніка та мала. А розраховується він за одиницю придбаного товару. Податок на комп'ютери, телевізори та іншу апаратуру розраховується вже при утилізації таких товарів і залежить від їх ваги. Ми вважаємо, що Україні корисно було б перейняти досвід саме такого оподаткування, адже кошти, що надходитимуть можна буде використовувати для вирішення проблеми із утилізацією іншого сміття, котра в нашій країні також є актуальною.

Влада в Данії всіляко намагається підтримувати екологічні види транспорту, наприклад, велосипед чи мопед, тож під час реєстрації інших видів транспорту власники сплачують 105% їх вартості, а якщо вартість автомобіля менша 18 000 дол. США, то сплачується 180% [2]. Окрім цього, там присутній великий акциз на пальне, тобто власники транспортних засобів двічі сплачують податок: і під час реєстрації, і під час використання автомобіля.

Також зважаючи на наявну проблему із сміттєзвалищами, позитивним для України стало б запозичення досвіду Великобританії, Швеції, Данії та Фінляндії, котрі мають в своєму арсеналі податок на звалища, який запобігає розростанню їх території та заохочує переробляти сміття. При збільшенні вартості звалищ альтернативні технології боротьби з відходами стали фінансово привабливішими. Ставка такого податку саме у Великобританії дорівнює 40 фунтів стерлінгів за одну тонну відходів, хоча законодавством ще передбачена знижена ставка – 2,5 фунта за тонну для інертних матеріалів.

Нова Зеландія ввела вуглецевий податок з метою до 2020 року стати першою у світі країною, що матиме нейтральний баланс викидів вуглецю в

атмосферу, й у такий спосіб домогтися визнання статусу найчистішої країни у світі. Це позитивно відіб'ється на економіці країни в довгостроковій перспективі. Розмір податку становить 11 новозеландських доларів (8,07 долара США) за тону вуглецю. Податок має призвести до того, що використання «брудних» джерел енергії, таких як вугілля і нафта, стане дорожчим, ніж використання альтернативних – води, вітру та сонця.

Для удосконалення системи екологічного оподаткування в Україні та підвищення рівня екологічної безпеки потрібно збільшити кількість видів податків. Зокрема якнайскоріше ввести податок на продукцію, яка негативно впливає на довкілля, і щорічний податок на транспорт як один із важливих чинників забруднення атмосферного повітря, а також збільшити ставки на наявні види податків до європейського рівня.

Література:

1. Швая Т.П. Проблеми стягнення екологічного податку в Україні / Т. П. Швая // Розвиток соціально-економічних систем у трансформаційних умовах : Матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. студентів і молодих учених (м. Бердянськ, 27–28 січня 2016 р.). – Бердянськ : Видавець Ткачук О. В., 2016. – С. 188–189. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://evnuir.univer.lutsk.ua/bitstream/123456789/9023/1/%D0%A8%D0%B2%D0%B0%D1%8F_%D0%A2.pdf.

2. Мацієвич Т. О. Особливості екологічного оподаткування: практика країн Європейського Союзу / Тетяна Олександрівна Мацієвич // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2014. – Том 15. – № 2. – С. 71–78. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/viewFile/305/pdf_169.

Шеремета Христина, Похожай Юлія

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник: к.е.н., доцент Заклекта-Берестовенко О. С.

СОЦІАЛЬНО-РЕГУЛЮЮЧА РОЛЬ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Розвиток соціально-орієнтованої ринкової економіки України вимагає становлення такої системи оподаткування доходів фізичних осіб, елементи якої відповідали б сучасним принципам оподаткування, визначеним цілям економічної політики та світовим тенденціям [1, с. 72].

У податковій системі України податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) є одним із основних податків, які формують доходи бюджету. ПДФО є стабільним регулярним джерелом бюджетних надходжень та має важливе фіскальне значення. Проте, як і всі прями податки, ПДФО має виступати ще й інструментом державного регулювання доходів фізичних осіб, а відтак і їх платоспроможності, споживання та заощаджень, тобто виконувати соціально-регулюючу роль, відповідати принципу соціальної справедливості [2, с. 223].